Module (Course Syllabus) Catalogue

2024-2025

College/ Institute	Khabat Technical Institute	
Department	Community Health Dep	
Module Name	Kurdology and Human Rights	
Module Code	KUR101	
Degree	Technical Diploma [/] Bachler [ ] High Diploma [ ] Master [ ] PhD [ ]	
Semester	1th	
Qualification	Applied Linguistics	
Scientific Title	Assistant Lecturer	
ECTS (Credits)	5	
Module type	Prerequisite [ ] Core [ ] Assist. [/]	
Weekly hours	3	
Weekly hours (Theory)	(2)hr Class	(1)Total hrs Workload
Weekly hours (Practical)	( )hr Class	( )Total hrs Workload
Number of Weeks	12	
Lecturer (Theory)	Sharmeen Rasool Ahmed	
E-Mail & Mobile NO.	Sharmeen.ahmad@epu.edu.iq 09647504303047	
Lecturer (Practical)		
E-Mail & Mobile NO.	dashty.omer@epu.edu.iq 0964782446756	
Websites		

Course Book

Course Description	ئامانج لە خوێندنی ئەم پرۆگرامە ناساندنی زانستی کوردۆلۆجییە بە قوتابییان و باسکردنی ئەو بابەتانەیە کە پەیوەستن بە لێکۆڵینەوە دەربارەی کورد و شارەزایی کردنی قوتابییان بە چەمک و دەربڕاوە تایبەتەکانی پەیوەست بەم بابەتە (کوردۆلۆجی)، کە مەبەست لێی شارەزا کردنی قوتابییە لە بنەما گشتییەکانی کوردۆلۆجی و ناساندنی وەك زانستێکی سەربەخۆ و لە هەمان کاتدا پەیوەستدار بە لایەنەکانی ترەوە، هەروەها پێدانی زانیارییە بە قوتابییان و خوێندکارانی کورد، تا شارەزاییان دەربارەی زمان و ئەدەب و جوگرافیا و مێژوو و ئاین کلتور و ڕەچەڵەکی کورد هەبێت و ببێتە کارئاسانییەک و بەرچاو ڕوونییەک بۆ خوێندکاران. ئامانجی ناساندنی مافەکانی مرۆڤە بە شێوەیەکی گشتی و پوخت، هەروەها بابەتەکان باسی لە دەستپێکی پەرەسەندنی مافەکانی مرۆڤ و جوڵەی و ئاراستەی ڕەهەندەکانی لە کۆمەڵگەی مرۆڤایەتیدا، هەروەها خستنەڕوو و دیاریکردنی ئاستی یاسا "ئاسمانی و ئاینی و شارستانییەکانە لە پابەندبوونیان بە بەها و بنەما گشتییەکانی مافی مرۆڤ، هاوکات باسی پەرەسەندنی مافەکانی مرۆڤ لە قۆناغ و سەردەمە جیاوازەکانی، وەک سەدەکانی (ناوەراست و ڕۆشنگەری و هاوچەرخ) هەروەها باس لە دانپێدانانی نێودەوڵەتی بە مافەکانی مرۆڤ لە ڕێگای ڕێکخراوە نێودەوڵەتییەکاندا، لە پێشەنگی هەموویان دانپێدانانی ڕێکخراوی نەتەوە یەکگرتووەکان بە ماف و ئازادییەکان دەخەینە ڕوو، هەروەها باسی دیموکراسی و جۆرەکانی و مافی چارەی خۆنووسین و گشت ئەو نەهامەتییانەی کە گەلەکەمان بەسەری هاتووە لە قۆناغە جیاوازەکانی ژیانی بە شێوەی ئەنفال و جینۆساید کە دژی میللەتەکەمان کراوە لە ژێر دەستی دەسەڵاتە ستەمکارەکانی یەک بەدوای یەک. هەروەها ناساندنی جێندەر و تیۆرەکانی.

Course objectives	ئامانج لە خوێندنی ئەم پرۆگرامە ناساندنی زانستی کوردۆلۆجییە بە قوتابییان و باسکردنی ئەو بابەتانەیە کە پەیوەستن بە لێکۆڵینەوە دەربارەی کورد و شارەزایی کردنی قوتابییان بە چەمک و دەربڕاوە تایبەتەکانی پەیوەست بەم بابەتە (کوردۆلۆجی)، کە مەبەست لێی شارەزا کردنی قوتابییە لە بنەما گشتییەکانی کوردۆلۆجی و ناساندنی وەك زانستێکی سەربەخۆ و لە هەمان کاتدا پەیوەستدار بە لایەنەکانی ترەوە، هەروەها پێدانی زانیارییە بە قوتابییان و خوێندکارانی کورد، تا شارەزاییان دەربارەی زمان و ئەدەب و جوگرافیا و مێژوو و ئاین کلتور و ڕەچەڵەکی کورد هەبێت و ببێتە کارئاسانییەک و بەرچاو ڕوونییەک بۆ خوێندکاران.
Student's obligation	لەسەر قوتابی پێویستە بەشداری بەردەوامییان هەبێت لە پرۆسەی وانەگوتنەوەدا ئەویش بە وەڵامدانەوەی ئەو پرسیارانەی کە لە لایەن مامۆستاوە ئاراستەیان دەکرێت، هەروەها ئەنجامدانی (چوار)کویز و پێشکەشکردنی سیمینار و ئەنجامدانی ئەرکی ماڵەوە و ڕاپۆرت و تاقیکردنەوەی کۆتایی وەرز،
Required Learning Materials	بەکارهێنانی (پاوەرپۆینت)، لە ڕێگەی داتاشۆوە، بۆ ناونیشانە سەرەکییەکان و سەردێر و پێناسە و پوختە و دەرئەنجامەکان، بۆ پۆلێنکردنی بابەتەکان و ڕاڤە و ڕوونکردنەوەی خاڵە گرنگ و پێویستەکانن وێرای هێنانەوەی نمونەی پێویست لەسەر بابەتەکان. هەروەها بەکارهێنانی پێنووسی ماجیک و تەختەی سپی، بەشدارپێکردنی قوتابییان لە هێنانەوە و نووسینەوەی نمونەکاندا. هاوکات پێدانی سەرچاوەی بەکەلک، بۆ ئەوەی بتوانرێ لەگەڵ موحازەرەکەدا هاوکارێک بێ بۆ ڕوونکردنەوە و گەیاندنی بابەتەکە

Evaluation	Task		Weight (Marks)	Due Week	Relevant Learning Outcome
	Assignments	Homework	10	3	%10
		Class Activity	2	4	%2
		Report	8	5	%8
		Seminar	8	6	%8
		Essay			
		Project			
	Quiz		8	7	%8
	Lab.				
	Midterm Exam		24	10	%24
	Final Exam		40	12	%40
	Total		100		%100

Specific learning outcome:

- قوتابی وا فێرکەی چۆن بەباشی ئەم یاسایە تێبگات کە باس لە مافەکانی مرۆڤ دەکات.
- قەتابی وا تێبگەیەنێت لە چالاکی مافە مرۆییەکان.
- قوتابی فێربکەی لە جومگە سەرەکییەکانی دادوەری کە دەورێکی باڵای هەبووە لە بیردۆزی یاسایی مافی مرۆڤ.
- ڕاهێنانی قوتابی و شارەزاکردنی لەسەر بنەمای مافی مرۆڤ و جیاکردنەوەیان لەیەکتری.
- فێرکردنی قوتابی و شارەزابوونیان لەسەر مافی مرۆڤ.

Course References:

. _کوردۆلۆجی، پ.ی. سەلام ناوخۆش و نەریمان عەبدوڵا و ئیدریس عەبدوڵا، چاپی چوارەم، چاپخانەی مناره،هەولێر، ٢٠٠٩.

٢ _کوردناسی، م. سەرسام خەلیل عومەر و م. شاکر ڕەزا، چاپی یەکەم، چاپخانەی شەهاب، هەولێر، ٢٠١٨.

٣ _کوردۆلۆجی، د.عەبدولواحید موشیر دزەیی، چاپی یەکەم، چاپخانەی پاک، هەولێر، ٢٠١١.

٤ _مێژووی ئەدەبی کوردی، عەلائەدین سەجادی، چاپی دووەم، ١٩٧١.

٥ _ئەدەبی کوردی و هونەرەکانی ئەدەب، د.شوکریە ڕەسول، مطابع التعليم

العالي، ١٩٨٩.

٦_ مێژووی کورد و کوردستان، محەمەد مەردۆخی کوردستانی، و. عەبدول کەریم محەمەد سەعید، چاپی دووەم، خانەی چاپ و بڵاوکردنەوەی چوارچرا- سلێمانی، ٢٠٠٧

٧_ مێژووی ئەدەبی کوردی ، د. مارف خەزنەدار، بەرگی یەکەم، دەزگای چاپ و بڵاوکردنەوەی ئاراس، ٢٠١٠.

٨_ التنظيم القانوني لضمانات حقوق الانسان و حرياته، د.كاوه ياسين سليم، مكتب الجامعي الحديث، الاسكندرية، ٢٠١٨

٩_ حقوق الانسان تطوره و مضمونه و حمايته، د.رياض عزيز هادي، ٢٠١٧

١٠_ اليات التنظيم الدولي لحماية حقوق الانسان، طاهر بو جلال، ٢٠١٣

١١_ حقوق الانسان، د.ماجد راغب الحلو، دار الجامعة الجديدة، الاسكندرية، ٢٠٠٦.

١٢_د.محمدالزحيلي، حقوق الانسان في الاسلام دراسة المقارنة مع اعلام العالمي،١٩٩٧

١٣_فيصل شنطاوي، حقوق الانسان و القانون الدولي الانساني، ٢٠٠٤

١٤_الاتفاقية الدولية للحقوق الاقتصادية و الاجتماعية والثقافية لسنة ١٩٦٦

١٥_الاعلام العالمي لحقوق النسان ١٩٤٨

١٦_ميثاق الامم المتحدة لسنة ١٩٤٥

١٧_كاوه ياسين سليم، بازيان يونس محي الدين، کوردناسی و مافەکانی مرۆڤ ٢٠٢١

١٨_مافەکانی مرۆڤ (فلسەفە، یاسا،هەرێمی کوردستان) د.طه عمر رشيد

١٩_ناساندن و پێناسەی مافەکانی مرۆڤ،کۆمەڵێک نووسەر، وەرگێڕانی ابراهيم سالحی (لاجانی) ٢٠١١

Course topics (Theory)	Week	Learning Outcome
چەمک و پێناسەی کوردۆلۆجی	یەکەم	
چەمک و پێناسەی زمان	دووەم	
ئەرک و تایبەتمەندییەکانی زمان	سێیەم	
ئاستەکانی زمان	چوارەم	
خێزانە زمانەکانی جیهان و شوێنی زمانی کوردی	پێنجەم	
دابەشبوونی زمان و پەیدابوونی زار	شەشەم	
دیالێکتەکانی زمانی کوردی	حەوتەم	
زمانی ستاندەر	هەشتەم	
فۆنیمەکانی زمانی کوردی	نۆیەم	
ئەدەبی کوردی، جۆرەکانی ئەدەب	دەیەم	
هونەرەکانی ئەدەب، ئەدەبی فۆلکلۆر	یازدەم	
جوگرافیای کوردستان، سنوری کوردستانی گەورە	دوازدەم	

Practical Topics	Week	Learning Outcome
مافی مرۆڤ (چەمک و پێناسە) مێژووی مافی مرۆڤ (سەرهەڵدان و پێشکەوتنی مافی مرۆڤ)	یەکەم	
پۆلێنکاری مافی مرۆڤ _ جۆرەکانی مافی مرۆڤ _ خەسلەتەکانی مافی مرۆڤ	دووەم	
سەرچاوەکانی مافی مرۆڤ_ سەرچاوە نیشتمانییەکان (دەستورویاساکان)، سەرچاوە نێودەوڵەتییەکان (ڕێکەتنامە و پەیماننامە نێودەوڵەتییەکان)	سێیەم	
پاراستنی مافی مرۆڤ (لە حاڵەتی ئاشتی و شەڕ) میکانیزمی پاراستن و بەرەنگاربوونەوەی پێشێلکاری مافەکانی مرۆڤ	چوارەم	
جینۆساید (چەمک و پێناسە) مێژووی جینۆساید، ئامانجەکانی جینۆساید	پێنجەم	
شێوازەکانی جینۆساید	شەشەم	

		ڕێکەوتننامەی قەدەغەکردن و سزادان لەسەر جینۆساید
	حەوتەم	جینۆساید دژی میللەتی کورد ئەنفال و کیمیاباران_جینۆسایدی ئێزیدیەکان
	هەشتەم	کاریگەریەکانی ئەنفال لە ڕووی (مرۆیی_ئابوری_ژینگەیی) هەڵەکانی ناساندنی جینۆسایدی کورد (لەسەر ئاستی ناوخۆ و نێودەڵەتی)
	نۆیەم	ناساندنی جێندەر_ چەمک و پێناسە
	دەیەم	تیۆرەکانی جێندەر
	یازدەم	پێگەی ئافرەتی کورد لە مێژوودا
	دوازدەم	جێندەر و خێزان_ جێندەر و کلتور_ جێندەر و سیاسەت_ جێندەر و ئابووری

Questions Example Design

پرسیارو وەڵامی نمونەیی

نمونەی پرسیارەکان:

پ١/ سێ لەمانەی خوارەوە پێناسە بکە:

١_کوردۆلۆجی ٢_دیالێکت ٣_زمان ٤_فۆنۆلۆجی

پ٢/تایبەتمەندییەکانی زمان بژمێرە و باسیان بکە.

پ٣/ئەم بۆشاییانەی خوارەوە بە وشەی گونجاو پڕبکەوە:

١_..................... ئاستێکی گرنگی زمانە، کە لە دیوی ناوەوەی هێما یاخود زمان دەکۆڵێتەوە، واتە پەیوەندی بە (ناو و ناولێنراو) هەیە.

٢_شێوەزارەکانی دیالێکتی گۆران بریتین لە .... و .... و ....

٣_..................... و .... بریتین لەو کوردناسە ڕۆژئاواییانەی لە بارەی کورد شتیان نووسیبوو.

٤_وڵاتی کوردان بەسەر چەند هەرێمێک دابەشکرابوون، وەک .... و .... و ....

٥_دێرک کینان کتێبێکی بەناوی .... لەسەر کورد نووسیوە.

پ٤/وەڵامی ئەمانە بدەرەوە.

١_هەنگاوەکانی چۆنییەتی درووستبوونی زمانی ستاندەر بە ڕێگەی پلانی زمانی باس بکە.

٢_ ئەدەب چییە؟ بە کورتی پێناسەی بکە. ڕەگەزەکانی ئەدەب چین؟ بیانژمێرە.

٣_ لەسەر چ بنەمایەک بڕیار لەسەر دیاریکردنی خزمایەتی نیوان زمانەکان و پۆلێنکردنیان دەدرێت؟

٤_ پێنج جیاوازی نێوان زمان و دیالێکت بنووسە.
٥_ لە هەڵبژردنی زارێک لە زارەکانی زمان بۆ ئەوەی بکرێتە زمانی ستاندارد پێویستە چەند لایەنێک لەبەرچاو بگیرێت؟ ئەم لایەنانە چین؟

٦_ پێنج هۆکاری لێکۆڵینەوەی بیانییەکان لەسەر کورد و کوردستان بنووسە و بەکورتی باسیان بکە.

پرسیارەکانی مافی مرۆڤ و جینۆساید:

پرسیاری یەکەم/ پێناسەی ئەمانەی خوارەوە بکە:

١_ مافی مرۆڤ لە ڕوانگەی ئاینە ئاسمانییەکان ٢_مافی مرۆڤ لە ڕوانگەی نەتەوە یەکگرتووەکان

٣_مافە سروشتییەکانی مرۆڤ

پرسیاری دووەم/

تایبەتمەندییەکانی دەستور بژمێرە.

پرسیاری سێیەم/ وەڵامی ئەمانەی خوارەوە بدەرەوە.

١_پێناسەی جینۆساید بکە و ئامانجەکانی بژمێرە و باسیان بکە.

٢_جۆرەکانی مافی مرۆڤ بژمێرە و باسیان بکە.

٣_بەکورتی باسی جێندەر بکە؟ هۆکار و کاریگەری چییە لەسەر مرۆڤ بیانژمێرە.

Extra notes:

External Evaluator:

١٨_ پێداچوونەوەی هاوەڵ

دوای پێداچوونەوەی تێزی وتەسەڵ بە
کۆرسی یوکی (کوردۆلۆجی و مافی مرۆڤ و جینۆساید)
تێبینیان کرد کە بەپێی ڕێنماییەکان داڕێژراوە
ئەوادی سیلەبەسەکانی خوێندنی تێدایە.
جێگای دەستخۆشییە.

م. جمعە قادر صالح
مامۆستای یاسای گشتی
٠٧٥٠٤٥٤٦٦٨٩